

Сирием кыкыжыгъу тильэпкъэгъухэм
Іпылэгъу афэхъуэгъу фэіорышлэрэ рес-
публикэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъоу ты-
гъуасэ илагъэм тхьамэтагъор щызэрихыгъ
АР-м и Премьер-министрзу Къумпыл
Мурат.

Тильэпкъэгъухэм ялофыгъохэм атегущылагъэх

Ащ хэлэжыгъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашэу Владислав Федоровыр, министрэху Мэрэтыкыо Рустемрэ Къулэ Мыхьамэтрэ, Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, Іэклыб кэ-
ралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи кэбар жугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр, Іэклыбым кыкыжыгъу тильэпкъэгъухэр щыіэныгъэм хэгъэгъозжыгъэнхэмкІэ Гупчэм ипашэу ГьукІэлл Асхьад, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу Бэгъушэ Адам, ведомствэ зэфэхьафхэм ялыкІохэу комиссием хэтхэр.

Апэрэ Іофыгъоу кэзэрэу-
гъоигъэхэр зытегушылагъэхэр Сирием кыкыжыгъу тильэпкъэгъухэр охтэ гъэнэфагъэм республикэм щыпсэунхэ амал яіэным, визэхэр ыкІи егъэблэгъэ тхылхэр ятыгъэнхэм алъэныкыокІэ кощын ІофхэмкІэ федеральнэ къулыкъум икьутамэу Адыгеим щыіэм 2014-рэ илъэсым ипшэрылхэр зэригъэцкІагъэхэм изэфэхьысыжхэр ары. Мыщ ипашэу А. Климовым кызырлугъэмкІэ, Сирием кыкыжыгъу адыгэху къулыкъум зыкыфэзыгъэзэгъэхэм япчъагъэ блэкыгъэ илъэсым нахь макІэ хъугъэ. 2014-рэ илъэсым кыкыжыгъу кощын ІофхэмкІэ къулыкъум икьутамэхэм яучет мы кэралыгъом ищыф 540-рэ хагъэуцагъ. Ахэр

Урысыем кызыфэкІуагъэхэр зэфэхьафхы: еджэным кыщэгъэжыгъэу зекІоным нэсэу. УФ-м охтэ гъэнэфагъэм щыпсэунхэ амал зэрэтыгъэхэ сирийцэ 230-рэ учетым хагъэуцагъ, нэбгыри 162-мэ визэхэр аратыгъэх.

Нэужым гушыіэ зыштэгъэ ГьукІэлл Асхьад тильэпкъэгъухэр щыіэныгъэм хэгъэгъозжыгъэнхэм фэшІ Іофэу ашлэрэм кІэкІэу кытегушылагъ. Адыгеим кэзыгъэгъэжыгъэхэр аманхэ ящыкІагъэу, апэрэ Іофыгъоу зэшІохыгъэн фаеу гупчэм ипашэу ылытагъэр охтэ гъэнэфагъэм тельытэгъэ регистрациер ахэм акІуныр ары. 2014-рэ илъэсым итыгъэгъэзэ ехьулэу мы гупчэм репартиант 472-рэ щатхыгъ. Джащ фэдэу Іэклыбым кыкыжыгъу адыгэхэр кощын учетым хэгъэуцогъэнхэмкІэ гупчэр Іэпылэгъу афэху, 2014-рэ илъэсым мы лъэныкыомкІэ нэбгыри 112-мэ яшугъэ арагъэклыгъ. Джащ фэдэу Сирием кыкыжыгъу тильэпкъэгъухэр зыщыпсэуштхэ унэхэр ашынхэ амал яіэным фэшІ къуаджэу Мэфэхьаблэ чыгу Іаххэр ашаратых. Блэкыгъэ илъэсым унэгъо 37-мэ сотки 10 зырыз зэрылхэ чыгу Іаххэр аратыгъэх, джыри ащ фэдэ тхылх 30-мэ ахэплэх. Чыгу Іахы 10-м лъапсэр ашагъэччыгъ, зы унэм ишын аухыгъ. Тильэпкъэгъухэм апае къуаджэу Пэнэхэс унэ 14 щашыгъ ыкІи ащ цыфхэр ачІэтысхьагъэх. Уни 4-р джырэблагъэ

аухыжыныу агъэнафэ. Сирием кыкыжыгъу адыгэхэм Іофшлэлэ арагъэгъотыным, сьд фэдэрэ лъэныкыокІи Іэпылэгъу афэхунхэм гупчэм икьулыкъушлэхэм аналэ зэрэтырагъэтырэр, тапэкі а Іофшлэныр лъагъэкІотэн гухэлъ зэрялэр А. ГьукІэллым кыкыжыгъу.

— Іэклыбым кыкыжыгъу тильэпкъэгъухэр щыіэныгъэм нахь псынклэу хэгъозжыгъэнхэм, гумэкІыгъоу къуэуцухэрэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшІ шокІ имыІэу ахэм урысыбзэр зэрагъэшлэным мэхьанэшхо иІ, ащкі Іэпылэгъу тафэхун фае, — кыІуагъ Къумпыл Мурат.

Мы лъэныкыомкІэ щысэшугъэзлэагъо общественнэ организациеу «Адыгэ Хасэм». Ащ хэтхэм ягукъэкІыкІэ Іэклыбым кыкыжыгъу тильэпкъэгъухэм урысыбзэр нахь псынклэу къагурылоным, рыгушылэнхэм фэіорышлэрэ Іофхьабзэхэр афызэхэх, ахэм шуагъэ кызэрэтырэр кэзэрэу-гъоигъэхэм къаІуагъ.

Зытегушылэгъэхэ Іофыгъохэм еплъыкІэу афырлэр Шхьэлэхъо Аскэр, Бэгъушэ Адам, нэмыкІхэм кыралотыкІыгъ. ГумэкІыгъоу къуэуцухэрэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшІ пстэу-
ми яло зэхэлэу Іоф зэдэшлэн зэрэфаер кІагъэтхыгъ.

Адыгэ кэралыгъо университетым ыкІи Мыекыопэ кэралыгъо технологическэ университетым ачІэс тильэпкъэгъу студентхэм яегъэджен зэхэщэгъэнымкІэ, зыхэтхэ обществом хэгъэгъэнхэмкІэ ыкІи хэгъозенхэмкІэ мы апшэрэ еджэпІІтум Іофэу ашлэрэм комисси-
ем хэтхэр тегушылагъэх. А Іофыгъохэм япхыгъэу унэшхо гъэнэфагъэхэр ашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтыр Іэшынэ Асплан
тырихыгъ.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 2-рэ нэклубгъор
Кэбар зэфэхьафхэр.

Я 4 — 5-рэ нэклубгъохэр
Цыф шІагъоштыгъэу, кІэлэгъэджэ
ІэпІэсагъэу ШъуапІэкыо Дзэгъащгэ фэгъэ-
хыгъэ тхыгъэр.

Я 6-рэ нэклубгъор
Тэхьутэмькыое районым ипоселкэу Инэм ихэ-
хьоныгъэхэм афэгъэхыгъэр.

АДЫГЭХЭМ Я ИЛЪЭСЫКІЭ ФЭГЪЭХЫГЪ

Джэныкыо машІом зэфещэх

**Ижырэ лъэхьаным кыщыублагъэу адыгэхэр зэфэзыщэрэ мэфэкІхэм ащыщ ІлъэсыкІэр. ШэнышІу зэрафэхъугъэу, чэщымрэ мафэмрэ зэфэди-
зыщыхъухэу, гъэмрэ кІымрэ зыщызблэкІыхэрэ мафэм ІлъэсыкІэр агъэмэфэкІыштыгъ. Гъэтхэ-
пэм и 21-м а мафэр тефэщтыгъ.**

Мыекыуапэ хэхьэрэ псэуплэу Гавердовскэм дэт унэшхоу «НАН» зыфілорэм ишагу шэм-
бэтым цыфыбэ щызэлукІагъ. Адыгеим икьуаджэхэм къары-
кыгъэхэр, Тыркуем, Германи-
ем, Сирием, Иорданием къа-
рыкыжыгъу тильэпкъэгъухэр
бэ мэхъух. МэфэкІым ехьулэу
Хэкужым къэкІуагъэхэри
зэхэхэм хэлажэрэмэ ахэ-
кІокІагъэх. Анахь гушугъоу
тлэгъурэр лъэпкъ шэн-хабзэ-
хэр зэкІэми зэрэзэрэхьэрэр,
адыгабзэм зэрэщымыкІэхэрэр
ары.

Зэльэпкъэгъумэ ялъэмыдж
зыгъэпытэрэ зэхэщакІохэр нэ-

плэгъум итых. Нэгъой Яшар
Тыркуем е тиреспубликэ щыіэ-
ми зигъэхьакІэрэп, бэмэ янэ-
Іуасэш, тыди щыбысымэу
алытэ. ШапІэу «Дышъэпсым»
ипашэу Чэтэо Ібрахьимэ, бзэ-
хэр зыщызэрагъэшлэрэ Гупчэу
«Активым» идиректор шхьа-
Іэу Едыдж Мэмэт, ащ иныб-
джэгъоу Бажь Кае, шэныгъэ-
лэжэу Едыдж Батырай, фэ-
шхьафхэм яшхьэгъусэхэм,
якІалэхэм мэфэкІыр къагъэда-
хэ. Едыдж Батырай ипшашэ
адыгэ шуашэр щыгъэу пчэгум
ит, лъэпкъ усэхэм къаджэ...

**(ІкІлукх
я 3-рэ нэклуб. ит).**

Ящыклагъэр зэкIэ алэкIэлъ

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ и Министерствэ епхыгъэу Иоф зышIэрэ Общественнэ советым хэтхэр административнэ пшъэдэкIыжъ зытыралъхьагъэхэу, бзэджашIэхэр охътэ гъэнэфагъэкIэ зыщалыгъ хэушъхьафыкIыгъэ приемникъу станицэу Ханскэм дэтым ренэу макIох, къулыкъушIэхэм яИофшIэн зэрэзэхашэрэр зэрагъэлъэгъу.

Мы учреждением гъэкIэжын-гъэцэкIэжын ИофшIэнхэр зэрэ-рашIылагъэхэм кыхэкIэу советым илыкIо куп бэмышIэу ащ еблэгъагъ. ЛыкIо купым хэтхэр Общественнэ лыплъэ-нымкIэ комиссиеу АР-м щыIэм итхьаматэу Владимир Аведовыр.

ХэушъхьафыкIыгъэ приемникым ипашэу, полицием иподполковникъу Александр Шевляковым лыкIо купыр зэрэцигъэ-гъозагъэмкIэ, илээсым кыкIоцI гъэкIэжын ИофшIэнхэр учреждением рашIылагъэх. Охътэ гъэнэфагъэкIэ пшъэдэкIыжъ зэрагъэхьэр бзэджашIэхэр зы-

чIэс унэхэм япчъагъэ хагъэхуагъ. ЗэкIэмкIи нэбгырэ 33-мэ мыр атегъэпсыхьагъэу щыт, непэрэ мафэм ехъулIэу нэбгырэ 26-рэ чIэс. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ техникэмкIэ зэтегъэпсыхьагъэ дежурнэ частыр хьакIэхэм апэ зэрагъэлъэгъу. Административнэ пшъэдэкIыжъ зытетьхэм зэпыу имыIэу дежурнэр альэплъэ, ахэм афэгъэхьыгъэ къэбарыр хэушъхьафыкIыгъэ мониторингъэм къарэхъэ.

Нэужым Общественнэ советым илыкIохэм арагъэлъэгъу гъэ медицинэ ыкIи процедурнэ кабинетхэр. Медицинэм илофы-

шIэу Ольга Антоновар илээс 27-рэ хуыгъэу мы учреждением щэлажъэ. Ащ кызызериуагъэмкIэ, ящыкIагъэр зэкIэ алэкIэлъ, дэгъоу зэтегъэпсыхьагъэ.

Советым илыкIоу Светлана Дорошенкэр кIэупчIагъ учреждением ищыкIэгъэ медицинэ препаратхэр икIу фэдизэу алэкIэлъхэмэ. Гупчэм икIулыкъушIэхэм кызызериуагъэмкIэ, ащкIэ зи гумэкIыгъо щылэп.

Мы приемникым дэххэр зэрагъашхэхэрэм илофыгъуи мэхъанэшхо ратыгъ. Ащ фэгъэхьыгъэу къэгущыIагъ ыкIи шапIэм ИофшIэн зэрэзэхьшэрэм къеблэгъагъэхэр щигъэгъозагъэх А. Шевляковым.

Нэужым Общественнэ советым хэтхэр пшъэдэкIыжъ зэрагъэхьхэрэм ащыщхэм гущылэгъу афэхьыгъэх. КызызэрэнэфагъэмкIэ, мыхэм янахьыбэр мыщ зыфидэсыр гъогурыкIоным ишапхъэхэр зэраукагъэм кыхэкIыкIэ административнэ тазырэу атыралъхьагъэр зэрамыпщыныжыгъэр ыкIи машинэр зэрафэнымкIэ изын кызытырэ тхылъыр алахыгъэу рулым зэрэкIэрысыгъэхэр арых.

Общественнэ советым итхьаматэ игуадзэу А. Киреевыр камерэ пэпчэ арыхъээзэ арысхэм яфитыныгъэхэр ыкIи яшъхьафитыныгъэхэр ухъумагъэхэ зэрэхуэхэрэм зыщигъэгъозагъ. Полицием икIулыкъушIэхэм язекIуакIэ е зэралыгъэхэ шыкIэм ымыгъэразэхэу зи къахэкIыгъэп.

Кыхэхэгъэщыгъэн фэе хэушъхьафыкIыгъэ приемникым икIулыкъушIэхэм зэкIэми Иоф зашIэрэр илээси 5-м зэрэнэхьыбэр.

Унэе мылькури агъэфедэщт

Мыекъуапэ уикIэу ТIуапсэ укIощтмэ, къушъхьэм пхырыкIырэ гъогур нахь кIэкI ыкIи нахь гупсэф. Автомобильхэр бэу рычъэхэрэп, къушъхьэм узэрэ-хэхъу мээ кIыгъэ дахэм укьеуцухъэ.

Ау а гъогур рулым кIэрысхэмкIи, ахэм ямашинэхэмкIи дэгъоп. Гъогур жы, гъэцэкIэжынхэр ищыкIэгъэ зэпытых.

ТапэкIэ гъогум игъэцэкIэжын имызакъоу игъэкIэжын зэшIуахын зэралъэкIыштым Росавтодорым ипашэу Роман Старовойтовым зэхьыгъэгъэ зэхэсыгъом щытегущыIагъэх. Хабзэмрэ инвесторхэмрэ ямылыкIу зэхалъхьэмэ, гъогум игъэкIэжын нахь псынIкIэ къафэхуэнэу ыкIи нахь шIэхэу рагъэжъэнэу ары зэрэзэдырагъэштагъэр.

Адыгеим изакъоп а гъогур зыщыкIагъэр. Федеральнэ гъогухэу «Кавказ» ыкIи «Джубга — Шъачэ» зыфилохэрэм адрэхэм анахь кIэкIэу хылушъом урачалIэ Темыр-Кавказ федеральнэ шъолъырым, Къалмыкъ Республикэм, Астрахань хэкум уакырэкIымэ. «Мыекъуапэ — ТIуапсэ» зыфилохэрэ автомобиль гъогур зэрагъэкIэжын фэем имызакъоу Шаумян къушъхьэтхым туннель пхыраутынэуи тыраубытагъэу щытыгъ. Федеральнэ къралыгъо гъэлорышIаплэу «Черноморье» зыфилохэрэм макъэ кызызериуагъэмкIэ, ИофшIэнхэр икIоу зэшIуахынхэ алъэкIыгъэп Краснодар краим ахъщэ пчъагъэу ящыкIагъэм фэ-

диз кызызэрэхимыльхьашъу гъэм пае. Сомэ миллиарди 4 зыщыкIагъэхэр. Ежъ гъогур зэрэщытэу бгъэкIэжыным пае сомэ миллиард 11-м ехъу ИофшIэнхэм атефэщт.

Росавтодорым илофышIэхэм къагъэхъазырыгъэ проектым кыдылътэ Иофыгъом изэшIохын цыфхэм яунэе мылыкIу щыщи кыыхагъэлэжъэнэу.

Шъачэ узэрэкIолIэн плъэкIышт нэмыкI гъогу зэрэпшышъуштым специалистхэр тегущыIагъэх, яшIошIхэр къауагъэх. Ащ пае псэуплэу Черниговскэм кыщегъэжъагъэу Тыгъэмыпс нэсэу гъогу бгъэлсын фэе. Джащыгъум федеральнэ гъогухэу М-27 ыкIи М-4, «Дон — ТIуапсэ — Шъачэ — Абхъазым икъралыгъо гъунапкъ» зыфилохэрэм ащызекIохэрэ автомобильхэр нахь макIэ хушщых, гъогухэри нахь щынэгъончъэщтых. «Ащ нэмыкIэу Апшеронскэ районым икыблэ-къохъэплэ лъэныкъорэ къушъхьэтешъоу Лэгъо-Накхэрэ зыгъэпсэфыплэхэм зыщягъэушъом бгъугъэным пае гъогукIэм ишIуагъэ къэкIощт», — хегъэунэфыкIы «Черноморьем» ипресс-къулыкъу.

(Тикорр.).

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм ия 45-рэ зэхэсыгъо 2015-рэ илээсым гъэтхэпэм и 25-м щыIэщт.

Мы кыкIэлъыкIохэрэр зытегушIэлъхтэ Иофыгъохэм ахагъэхьагъэх: законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием ипашэ ихэдзын ехыIлагъ» зыфилохэрэм зэхьокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ», «Iахъзэхэлъ псэолъэшIыным хэлажъэхэрэм ащыщхэу а Иофым фэгъэзэгъэ къулыкъухэм япшъэрылхэр тэрэзэу зэрамыгъэцэкIагъэхэм кыхэкIэу зэрар зыхьыгъэхэр фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачIэгъэтIысхьэгъэнхэмкIэ Иофхьабзэхэм яхыIлагъ» зыфилохэрэм ятIонэрэу ахэплъэгъэныр; законопроектэу «Адыгэ Республикэм изакон заулэмэ кIуачIэ

ямылэжъэу лытэгъэным фэгъэхьыгъ» зыфилохэрэм апэрэу хэплъэгъэныр; Адыгэ Республикэм и Законхэу «Адыгэ Республикэм бюджет зэфыщытыкIэхэр зэрэщыгъэлъсэгъэхэм ехыIлагъ», «Къэлэгъэпсын ИофшIэным ехыIлагъ», «Адыгэ Республикэм ветеринарием илээныкIэ Иофыгъо гъэнэфагъэхэр цызэшIохыгъэнхэм ехыIлагъ», «Тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъэухъумэнкIэ Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ икIулыкъухэм яполномочиехэр гъэцэкIагъэ хуынхэм ехыIлагъ», «ны-тыхэр зышъхьарымытыжъ кIэлэцIыкIухэм социальнэ IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ амал тедзэхэр зехъэгъэнхэм фэгъэ-

хьыгъ», «Зыныбжъ имыкIу гъэхэм аналэ атырагъэтынымкIэ Адыгэ Республикэм икъралыгъо полномочиехэм ащыщхэр чIыплэ зыгъэлорышIэжыным икIулыкъухэм афэгъэзэгъэнхэм фэгъэхьыгъ», «Адыгэ Республикэм икъралыгъо мылыкIу хэхъэрэ е муниципальнэ мылыкIу щыт амыгъэкощырэ мылыкIу бэджэндэу аштэрэр гъэфедэгъэнымкIэ гурыт предпринимательствэмрэ предпринимательствэ цыкIумрэ къахиубытэхэрэм яфитыныгъэхэр щылэныгъэм цыгъэцэкIэгъэнхэм ехыIлагъ» зыфилохэрэм зэхьокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэр ыкIи нэмыкI Иофыгъохэр.

ИофшIэныр Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхоу зэхэсыгъохэр зыщыкIохэрэм сыхьатыр 11-м щаублэщт.

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Сабыйхэр къаIызыыхьхэрэр нахьыбэ мэхъух

АдыгеимкIэ сабий ибэхэр апIунхэу къаIызыыхьхэрэм е ахэм алъыплъэхэрэм япчъагъэ нахьыбэ хуыгъэ. 2013-рэ илээсым нэбгырэ 65-мэ сабийхэр къаIахыгъэмэ, 2014-м ащ фэдэ шIоигъоныгъэ зилэхэр нэбгыри 102-м нэсыгъ.

Непэ республикэмкIэ сабий ибэу е зыналэ къатетын зымылэхэу исыр 1299-рэ мэхъу. Ахэм ащыщэу 1209-р е унагохэм аштагъэх е зыналэ къатетышхтхэм алахыгъэх, сабий 90-р интернатхэм ащалыгъых.

АР-м гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ кызызериуагъэмкIэ, зылыплъэнхэу аштэгъэ сабийхэмрэ унагъом шапIунхэу алахыгъэ кIэлэцIыкIухэмрэ апае аратырэ ахъщэр нахьыбэ хуыгъэ. Ар упсэуным пае ищыкIэгъэ ахъщэм

кIагъэхьагъ. Сабыйм лыплъэхэрэм сомэ 6983-рэ, унагъоу кIэлэцIыкIур зыштагъэхэм сомэ 7425-рэ аратышт.

2015-рэ илээсым мазэ къэс аратырэ ахъщэм процент 11,3-рэ кыхэхьощт, кIэлэцIыкIоу аналэ зытетхэм, къаратырэ ахъщэм, сабийр зыпIунэу зыштагъэхэм яахъщэ процент 11,1-кIэ нахьыбэ хушщт.

Ащ дакIоу АдыгеимкIэ нытхэу сабийхэр апIунхэу фимытхэу хьыкумым ышIыгъэхэм

япчъагъэ процент 46-кIэ нахь макIэ хуыгъэ. КъэхуыгъэкIэ сабийр ар кызыщыхуыгъэ унэм кычIанэу кызызэрэхьыгъэм процент 53-рэ кыщыкIагъ. Сабый ибэхэу «къралыгъо банкым» зикъэбар цызэгъэулу гъэхэм япчъагъи процент 30-кIэ нахь макIэ хуыгъэ. Ащ тетэу интернатхэм ащалыгъхэм япчъагъэ фэдитIукIэ нахь макIэ хуыгъэ.

— Мы лъэныкъомкIэ ИофшIэгъэ гъэнэфагъэ республикэмкIэ тIэми, джыри зэшIо-

хыгъэн фэе Иофыгъоу щытыр макIэп. Сабыйхэм аналэ ате-тынэу къаIызыыхьхэрэм тызэралыплъэрэм уигъэразэрэп. Непэ типшъэрылхьхэм ащыщ а щыкIагъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэр, — кыIуагъ АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Наталья Широкова. Ащ кызызериуагъэмкIэ, гъэтхэпэм ыкIи мэлылфэгъу мазэхэм унагохэу сабий зыпIунэу къаIызыыхьхэм ящылакIэ, кIэлэцIыкIум зэрэфыщытхэр ауплъэкIушщых.

Адыгэхэм я Илъэсыклэ фэгъэхьыгъ

(ИкӀуӀх).

Къурмэнклэ аублагъ

...Пчэдыжым сыхьатыр 9-м ехӀулӀу пхӀэмашлор ашлӀгъ, шӀламэхэр агъажӀэхӀу фежыагъэх. Тхьацур пӀшлорыгъэшӀу бзылфыгъэхэм къагъэхъазырыгъ, хъульфыгъэхэм Кобл Сергей япашӀу жьыжыжь макъэр пылукӀу шӀламэр егъажӀэ. ШӀламэр хъураеу щыт, тыгъэм пӀшӀэты.

ДинлӀжӀу Емыж Нурбый купыр ыгъэдалӀозэ, тхьӀӀӀу зэхещӀ, цыфмӀ шӀоу щыӀэр къадӀхъунӀу афӀо. МӀлыр зӀлахынӀу фежыагъ. А уахтӀэм тефӀу шӀӀэмӀ стырхӀэр мӀфӀэ-кӀым хӀлажӀэрӀмӀ афагощы.

— НахьыпӀкӀэ КъурмӀным хӀбзӀ хӀыгъӀу илагъэхӀэр непи тӀгъӀэфедӀх, — еӀо мӀфӀӀым изӀхӀӀӀо куп хӀтӀу, АдыгӀэ РеспубликӀэм культурӀмкӀэ изаслуженнӀ лӀфышӀӀу ТӀу Аслъан. — Игъоу алыгъурӀм, амалӀу ялӀм ялытыгъӀу КъурмӀныр зӀхӀӀӀыгъ. Быгъур, мӀлыр, чӀтыр, тхьачӀтыр, нӀмыкӀхӀэр ауӀкӀыщыгъэх. ЕгъӀзыгъӀ лӀф хӀмылӀӀу шъхӀадж зыфаер кыыхыщыгъ. Ащ тетӀу ИлъэсыклӀэр ГавердовскӀэм шагъӀмӀфӀӀыгъ.

Ощх шъабӀэр къафӀещы

АдыгӀэхӀэр чыгулӀжыых. ЛӀжыгъӀу къагъӀкӀырӀм, лӀуахыжыӀрӀм бӀкӀӀэ ялытыгъ ящыӀӀыгъ кырыкӀоштыр. МафӀэм сыхьатыр 2-м ехӀулӀу ИлъэсыклӀэ мӀфӀӀыр игъӀкӀотыгъӀу кызыӀуахыгъ. ШӀӀныгъӀӀӀжӀу, общӀественнӀ движениеу «АдыгӀэ ХасӀэм» культурӀмкӀэ икомитет ипашӀу ШъхӀаплӀӀӀкӀо ГъучыпсӀэ зӀхӀӀӀэм хӀлажӀэрӀмӀ къафӀегушӀуагъ. АдыгӀэ РеспубликӀэм искусствӀхӀэмкӀэ изаслуженнӀ лӀфышӀӀу, Адыгеим и ЛӀӀпкӀ театру ЦӀй ИбрахӀимӀ ыцӀкӀӀӀ щытым ирежиссӀерӀу Хьакъуй Аслъан япашӀу

хьанхӀэ зӀралӀӀыгъӀм ишӀуагъӀкӀӀэ мӀфӀӀым щызӀрахъӀрӀ лӀфыгъӀхӀэм гуӀкӀӀэ уахӀӀӀ. КӀӀӀӀыкӀоу япӀыхӀӀрӀм заутыӀу, нӀгушӀо кӀӀӀӀыжыых, алыгъурӀр пшысӀм фамыгъадӀу щыӀӀныгъӀм щыцӀу къащӀхъу.

Гур къӀзылӀэтырӀэр

ДжӀэныкӀор зӀрыт унӀм мӀфӀӀӀ лӀанӀр рагъӀуцуагъ, шхыныгъӀхӀэр ащ тӀлых. ТхьӀӀӀу гъомылапхъӀхӀэм анӀхъ шъхӀаӀу къахагъӀщыӀрӀ хьалыжӀор ары.

ДжӀэныкӀо машӀом зӀфӀещӀх

театрализованнӀ едзыгъоу агъӀхъазырыгъӀэр дахӀу агъӀпсыгъӀэ пчӀгум кыщагъӀӀӀуагъ.

...Гъоу макъӀхӀэр мӀжыынчы. НӀгъуцу Аслъан зипӀӀӀэ «НА-НӀМ» щызӀрӀугъоигъӀхӀэр мӀдалох, мӀфӀӀӀ пчӀгум нахъ благъӀу кӀекӀуалӀх. ТильӀӀкӀӀӀу мӀ кызыӀралӀӀӀжыӀрӀмкӀӀэ, пӀсӀрӀэ лӀӀхъаным кыщегъӀжыагъӀу Собай лӀуашъхӀэ ИлъэсыклӀэм ичӀӀ зӀкӀӀӀ удрхӀэр щызӀрӀугъоигъӀхӀэр. ИлъӀсым кыкӀоцӀ шӀоу ыкӀи зӀкӀоцӀ дӀеу къахӀӀӀӀхӀэр рахъушӀӀыгъэх.

Ер унагъом кынынӀмысыным, щуухъумӀным фӀшӀ джӀэныкӀо яжӀӀр бысымгуащӀм рихъыжъзӀ, кӀӀӀӀӀӀӀ дӀхъӀӀуагъӀм е пчӀӀӀӀӀӀм алуигъӀуысӀӀыгъӀ. СӀе кӀӀӀӀӀӀӀ ащыгъӀхӀу, нӀгушӀоуагъӀ ролӀхӀэр кӀӀзышӀыхӀӀэр артисткӀхӀу НӀхӀе МӀрджӀӀнӀтрӀэ ОрдӀн ФатимӀрӀэ сценӀм кытӀехъӀх. ТхьӀӀӀӀу гушӀӀӀӀхӀу кӀалорӀмӀ уядӀлузӀ, яобразхӀэм куоу ахӀ-

Къуае, лы, пхъӀшъхъӀ-мышъхъӀхӀэр хьалыжыӀхӀэм адӀлӀых. СабыйхӀэр амыгъӀӀыӀхӀу чӀщым агъӀджӀегух. ПчӀдыжыпсыр лӀзӀгъугъ. ЧыӀӀӀӀӀӀу зыбгъӀпскӀмӀ сымаджӀэ умышӀушӀтӀу алытӀӀӀыгъ. Ащ фӀдӀэ кӀӀӀӀӀ гӀшӀӀӀӀхӀэр зӀхӀӀӀӀм кышӀаӀотагъэх.

ИлъэсыклӀэ тхьӀӀӀу

ЛӀӀпкӀ театру ЦӀй ИбрахӀимӀ ыцӀкӀӀӀ щытым иартистхӀэм мӀфӀӀӀыр лӀагъӀкӀуатӀ. ТхьаркӀоу Теуцожъ, Хьакъуй Андзаур, ДжолӀкӀо РӀщыдӀэ, Ацумыжъ Тембот тхьӀӀӀӀуагъӀ кӀашӀых, джӀгум хӀӀӀӀӀхӀу цыфхӀэм кӀӀаджӀх. ИлъӀс реным ти ТхьӀшхо лӀаплӀэ тызыфӀе шӀуагъӀхӀэр кытфӀшӀынхӀу елӀӀуагъ.

ТызыгъӀушхӀорӀ гушӀӀӀхӀу зӀхӀӀӀӀм щызӀхӀӀыгъӀхӀэр кыхӀдгъӀӀыхӀэ тшӀоигъу — тиадӀгъ чыгу идӀхӀагъӀ, типсыхӀо чӀӀрхӀэм якӀӀӀӀӀӀ кызылӀотыкӀырӀэ усӀхӀэр, гушӀӀӀӀӀ щӀрыохӀэр. ТиджӀэныкӀоу егъӀшӀи машӀор зӀрашымыкӀосӀщтыр гум кыкӀырӀэ гушӀӀӀхӀэмкӀӀэ къагъӀ-пытӀ.

ОрӀдхӀэм огум зырадзӀ

Мыекъуагъ итворческӀӀ объектенниӀеу «ОшӀадӀм» ихудо-жественнӀ пашӀу, Адыгеим изаслуженнӀ артисткӀу Едыдж Викторие кызыӀрӀӀӀуагъӀу, мӀ-

фӀӀкӀхӀэм тишӀӀн-хабзӀхӀэр нахъ дӀгъоу къащӀӀагъоу. КъӀшӀоцӀо купӀу «СиндикӀм», орӀдыӀо ансамблӀу «АщӀмӀзым» мӀфӀӀӀыр къагъӀдӀхӀагъ. ЯкӀашӀо-хӀэр, орӀдхӀэр цыфмӀ лӀӀшӀу ашӀоӀгъӀшӀӀӀгъоных.

БеданӀкӀо ЗамирӀэ пчӀгум кытыӀишӀӀӀӀ купӀу «ЩыгъыжыӀм» кӀӀӀӀӀӀӀ хӀтхӀэм адыгабзӀм ибаиныгъи, ипсы-нӀкӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀ лӀпкӀӀу кӀа-лӀотагъ. АдыгӀэ шӀуашӀкӀӀӀ ахӀэр зӀрӀфӀагъӀхӀэм театрализованнӀ кӀӀшӀыным имӀхъанӀ кыӀӀӀыгъ. БзӀм ыпсӀэ унагъом кы-зӀрӀӀӀжыӀрӀэр, еджаплӀхӀэм ащыпсыхъагъӀ зӀрӀхъурӀр кӀӀӀӀӀӀӀхӀэм яӀокӀӀӀ-шӀыкӀӀӀхӀэм къахӀӀыгъ.

ЛӀӀпкӀ искусствӀм шӀӀӀӀӀрӀэ орӀдыӀоу Емыж Нурбый «ХъяркӀӀэ шӀукъӀблӀӀӀжӀ» зыфӀӀоу тызӀригъӀдӀӀуагъӀ тильӀӀпкӀ иджӀемакӀӀу щыт. АдыгӀу дунаим щырапхъыхъагъӀм зиугъо-ижынынӀмкӀӀэ, ичыгу ыгъотыжынынӀмкӀӀэ ащ фӀдӀэ орӀдхӀэр ящыкӀагъӀх.

ЕплӀыкӀӀӀхӀэр, зӀфӀӀысыжыхӀэр

КӀӀӀӀӀӀӀӀхӀу ДжармӀкӀо ДанӀэ, ШӀӀӀӀ ДанӀэ, Шагудж ДаринӀэ, Сирием кыкӀыжыгъӀхӀэ бзылфыгъӀхӀу лӀпчон МаруӀэ, Бахъчый РайдӀэ, шӀӀныгъӀӀӀжӀу Мамый Руслъан, культурӀм ивтеранхӀу ШъхӀаплӀӀӀкӀо КъӀӀӀӀӀ, ПӀрӀэныкӀо ЧӀтибӀэ, СтӀашӀу ЮрӀэ, ГъукӀӀэ ЗамудинӀэ, ШъхӀаплӀӀӀкӀо ГъучыпсӀэ, нӀмыкӀхӀэм мӀфӀӀӀым еплӀыкӀӀу фыӀрӀӀӀр зӀфӀӀӀӀ. Зым тари-

хъыр дӀгъоу ешӀӀэ, ныбжыкӀӀӀхӀэр мӀфӀӀӀым куоу щыгъуазӀ-хӀӀ. АрӀу щытми, зы гупшысӀэм зӀфӀӀагъӀх — ИлъӀсыкӀӀэр адыгӀмӀ агъӀӀӀӀӀрӀэ мӀфӀӀӀу егъӀшӀи щытшӀт.

АдыгӀэ РеспубликӀэм культурӀрӀмкӀэ иминистрӀу КъулӀэ МыхъамӀт Адыгеим лӀӀпкӀ лӀфхӀэмкӀӀэ, лӀкӀыб кӀӀӀӀыгъӀхӀэм ащыпсӀурӀэ тильӀӀпкӀӀӀгъуагъӀ адыӀрӀӀӀ зӀлхыныгъӀхӀэмкӀӀэ ыкӀи кӀӀӀӀр жъугъӀм иамалхӀэмкӀӀэ и Комитет итхъаматӀу ШъхъӀӀӀхӀо АскӀӀӀр, республикӀэм и Парламент бюджет-финанс ыкӀи хӀбзӀӀӀхъ политикӀмкӀӀэ и Комитет итхъаматӀу МырзӀэ ДжанбӀӀӀ, нӀмыкӀхӀу гушӀӀӀӀуагъӀ тызыфӀӀӀуагъӀм анӀхъуагъӀ унӀфӀыкӀыгъӀэр кӀӀӀӀӀӀӀхӀэм къащыублагъӀу зыныбжӀ хӀкӀотагъӀхӀӀӀ, лӀкӀыб хӀӀӀӀӀхӀэм кӀӀӀӀыжыгъӀхӀӀӀ бӀ хъухъу мӀфӀӀӀым зӀрӀхӀӀӀжыагъӀхӀэр ары.

ЗыхъӀ Аслъан джыри сабий. ЯтӀжӀу Заурбый артист цӀӀӀрылӀ. Аслъан адыгӀэ шӀуашӀр щыгъӀу мӀфӀӀӀым хӀӀӀӀжыагъ. БолӀкӀо Аслъан ипхъорӀӀфӀу Расул кӀӀшӀоцӀо ансамблӀм хӀт. ИлъӀсыкӀӀэр нахъ гӀшӀӀӀӀӀӀ джӀӀмӀфӀӀӀыным фӀшӀ тизӀӀӀӀӀгъуагъ гупшысӀэ макӀӀп къахӀтхыгъӀэр, зӀфӀӀысыжы анӀхъ гӀшӀӀӀӀӀӀ хъыӀӀӀӀгъӀ тхыгъӀхӀэр кыхӀӀӀытӀытхы. Къа-мылапшӀу НӀгъой Заур кы-зӀрӀхыгъӀӀыгъӀу, тиорӀдхӀэмкӀӀэ,

тикъашӀохӀэмкӀӀэ тишӀӀн-хабзӀхӀэр дунаим щытӀӀӀӀӀӀ, НӀгъуцу Аслъан илӀфӀӀӀӀӀ щызӀхӀӀӀӀ мӀфӀӀӀым ылӀапсӀэ пытӀэнымкӀӀэ, тиджӀэныкӀо машӀо нахъ тигъӀфӀӀӀӀӀ тизӀӀӀӀыныгъӀӀӀ кӀуа-чӀӀ кытхӀӀӀӀӀ. АдыгӀэ шӀуа-шӀӀм, адыгӀэ быракъым ямафӀӀӀхӀу тиреспубликӀэ кыщегъагъӀхӀэр дунӀӀ мӀфӀӀӀ зӀрӀхъуагъӀхӀэм фӀдӀу нӀмыкӀ лӀфӀтхъабзӀхӀэм алыӀапсӀэ зӀдгъӀушӀӀомбгъушӀт. Гъоугамаф, ИлъӀсыкӀӀэр!

ЕМТИЛЬ Нурбый.

СурӀтхӀэр зӀхӀӀӀӀм кышӀы-тетхыгъӀх.

Сикъош гупсэм ищылэныгъэ гъогу ыухыгъэми, непи къытхэтым фэд. Ар зинасыл къыхырэ цыф шыпкъэр ары. Ащ фэдагъ Дзэгъаштэ. Илээс 40-м къехъум ащ ригъэджэгъэ ныбжьыклябэм ар шуклэ агу къынагъ. Ахэм шылэныгъэм ашхыкля къащыдэхуэрэр Дзэгъаштэ ыцлэ рапхэу, ащ аригъэгъотыгъэ шлэныгъэхэр егъэшлэрэ лъэмыджэу альытэу, ренэу агу къэкыжыбы.

Шхъапцлэжыкыо Дзэгъаштэ Ибрахимэ ыкьор 1920-рэ илээсым гэтхэпэм и 20-м Пчыхъэлыкъуае къыщыхуыгъ. Къуаджэм дэтыгъэ илээси 7 еджаплэр къызеухым, ыгуклэ къыхихыгъэ клэлэгъэджэ сэнэхъатыр зэригъэгъотынэу Мыекъопэ клэлэгъэджэ техникумым члахыи, 1941-рэ илээсым къыухыгъ. Мэзэ зыхыбл нахъ темышлэу заом ацагъ. Къалэу Владикавказ мэзитлу фэдизрэ заом зэрэщызэонхэ фаем шыфагъэсагъэх, ащ ыужым Орел пэмычыжыгъэу зэуаплэм ыуатэкъуагъэх.

Адыгэу нэбгырэ 20 фэдиз хуытхэтым. Дзэкъллхэр зэрэзэхэтхэм ыгъэгъушхэу, агу нахъ къыдыщасхэу. Тхьэр къаделэнышъ, теклоныгъэр къызэрэдахыштым яцыхъэ телыгъ. Дзэгъаштэ ичлыгогу, зэныбджэгъухэм ягугъу бэрэ шуклэ ышлыжыштыгъ.

Дзэгъаштэ заом сэкъатныгъэ илэу къыхэкыжыгъ. Дзэкълл чаным мамырныгъэр цыфхэм ялэнымклэ шушлагъэу илэм ишыхъатых орденхэр, медальхэр къызэрэфагъэшъошагъэхэр. Зэо ужым Дзэгъаштэ унэм итлысхъажыгъэу шысыгъэп, Пчыхъэлыкъое гурыт еджаплэм илофшлэныр щыригъэжыжыгъ, тлэклу тешлагъэу Краснодар дэт клэлэгъэджэ институтым члэхъажышъ, апшэрэ гъэсэныгъэ зэрегъэгъоты.

Пчыхъэлыкъое гурыт еджаплэм илээс 40-м ехъурэ Дзэгъаштэ иоф шылагъ. А уахътэм къыклоцл шылэныгъэм игъогу зафэ нэбгырабэ шытырицагъ. Ахэм ахэтых врачхэр, агрономхэр, шлэныгъэлэжхэр, псэолъэшхэр ыкли нэмыклхэр. Клэлэгъаджэм илофшлагъэ хэгъэгум уасэ къыфишлыгъ, ар Урысые Федерацием изаслуженнэ клэлэгъаджэгъ, щытху тхылыбэ илагъ.

Клэлэгъаджэм мылькушхо илэп, ащ ибайныгъэр иофэу ышлагъэм къыклякорэр ары ыкли ежъ ар къызылылэсыжырэ ригъэджагъэхэм аритыгъэ шлэныгъэр зыбагъоклэ ары нылэп. Ныбжьыкляхэм агу мэшлэ нэфэу шызеклигъэблагъэр мыкляуасэу ягъогу къафигъэнэфымэ, ар анахъ байныгъэху.

«Клэлэгъэджэ шыпкъ» зыфилорэ цлэ лъаплэр зэпэсыгъэмэ ыкли зилэжыгъэ бэгъуагъэ зылэгужыгъэмэ ащыщ Дзэгъаштэ. Зэрэадыгэм рыгушхоу, адыгагъэр зэрихъу, цыф шыпкъэу ар шытыгъ. Шэн гъэтылыгъэ илагъ, гушлэ маклэр ынэгъу къыклэщэу, илорэ ишлэрэ зетемыклхэу, ыуагъэр шымыгъушхоу ыгъэцэкляжыныр ащ ихэбзагъ. Ар бэ зылорэмэ ащышыгъэп.

Плуныгъэ-гъэсэныгъэр иофыгъо хылы, охътэ кыхъэ зищылэгъэ иофшлэн. Классэу иоф зычишлэрэм ис ныбжьыкляхэм янэятэхэм Дзэгъаштэ ренэу гъуэсэныгъэ адырилагъ. Ахэр имы-

Шхъапцлэжыкыо Дзэгъашт... Мы сатырхэр стхынэу езгъэжыагъ, агу сыгуклэ сштэн слэкырэп шылэныгъэ гъогу гъэшлэгъон къэзыклу гъэу цыф хьалэлэу, гуклэгъушхо зыхэллыгъэу, клэлэгъэджэ шыпкъагъэр непэ къызэрэтхэмытыжыр. Псаоу ар шылагъэмэ, ыныбжь илээс 95-рэ мы мафэхэм хуытхэтым.

Непи

КЪЫТХЭТЫМ ФЭД

Шытхэмклэ (сэмэгумклэ къебгъэжынышъ) ячанэрэ Дзэгъашт.

гъусэхэу клэлэгъаджэм плуныгъэ иофыр ыпшэ зэримыфэщтыр къыгурылоштыгъ. Цыфым шысэтэхыплэ (идеал) имылу ыпэклэ лыклотэн зэримылэкыштыр клэлэгъаджэм ышлэщтыгъ. Ащ къыпкъырыкызэ, ныбжьыкляхэм пшэрэыл зыфагъэуцужыным, мурад ялэным фygасэщтыгъэх.

Сыдрэ уахъти мыльку зилэм ахъэклэ сыдрэ иофыгъуи зэшлуихын ылэкыинэу альытэщтыгъ. «Ахъцэр лъэмыдж», «Зылэкырэм ичатэ кыхъэ» алоштыгъ. Ау цыф лушхэм ашлэщтыгъ зэпстэури ахъэклэ пщэфын зэрэмылэкыштыр. Шхъапцлэжыкыо Дзэгъаштэ цлэлэфа иакылрэ илушыгъэрэ къапкъырыкызэ, ищылэныгъэ гъогу ыгъэпсыгъ ыкли ригъэджэгъэ пстэуи шысэтэхыплэ афэхуыгъ.

Ситхыгъэ шызгъэфедэщтых Дзэгъаштэ иоф дэзышлэгъэ цыф лушхэм атхыгъэмэ ащышхэр. Ахэр къезгъэжыныш хэкум шызэлашлэщтыгъэ клэлэгъэджэ лазэу Кушэу Ларисэ гукъэ-

кыжыгъэу ытхыгъагъэхэмклэ. Ларисэ 1956-рэ илээсым Очепщые еджаплэм ыуж Пчыхъэлыкъое гурыт еджаплэм щеджагъ.

— Мафэ горэм, бжыхъэ класэу, ятлонэрэ еджэгъу планэр еджэжыагъэу мэкъэгъэу депкъым къыралылыгъ, — етхы Ларисэ. — Ащ итыгъ езбырэу дэгъоу къеджэнэу фаехэр зэнэкъокъум хэлэжыэнхэу. Ащ сэри зыхызгъэтхэгъ. Еджэгъу уахътэр зытэхым зэнэкъокъум хэлэжыэщтхэми, едэлущтхэми, комиссиими, зэклэми клубым тыклягъ. Комиссием хэтыгъэх тидиректорэу Шэртэнэ Хъазрэт, Хъут Умарэ, Гышц Айдемыр ыкли Шхъапцлэжыкыо Дзэгъаштэ. Ахэм зэклэми ядунай ахъожыгъ, Тхьэм джэнэтыр къарет. Цыф дэгъугъэх, клэлэгъэджэ иофым хэшлыкышхо фырылагъ. Чэзыур къызнэси, сэри езбырэу Некрасовым ипоэмэу «Железная дорога» зыфилорэ къэслагъ. Едыгъо 64-рэ хуытхэтым. Дзэгъаштэ

лугушлыкызэ къысэдэлущтыгъ, къысэзэщыгъэхэп. «Къэмыухызэ пчыхъэ щтыргъуыкыр къэсыгъ, чылым тебгъэгъэлагъ», — алозэ

Дзэгъаштэ ишхыгъэгъусэу Джантыгъэрэ.

сэ иоф адэсшлэнэу зесэгъажыэм илофшлэгъу нахыжыхэр къысэсэмэркъэуштыгъэх.

Дзэгъаштэ анахъ зышыгушлыкыгъэу, ежъ ышхыэкля шлу горэ фишлагъэм фэдэу ылыытэгъагъэр сэрыгъэ. Зэклэ зыгъэгъэтхыгъэхэр зэнэкъокъум хэлэжыахы, иофыр ыклэм зыфэклом, комиссием ыцлэкля къэгъушлэнэу Дзэгъаштэ къэтэджыгъ ыкли ежъ иеплыкля къыхилхызэ, комиссием иунашъокля апэрэ чыплэр къысфигъэшъошагъ. Ащ даклоу слэпэ къыубыти, Лев Толстоим ытхыгъэ романэу «Война и мир» къыситыгъагъ. Тхылым къысфитыритхагъэм зэклэми зэхэхэу Дзэгъаштэ къеджэгъагъ «Лучшему чтецу-декламатору, ученице 8-го класса Кушу Ларисе»...

А лъэхъэнэ чыжыэм къыщегъагъэу а тхылыхэр сэркля тын лъаплэ хуыгъэх. Сяпллы-

зэлулэр щигъэгъозэжынынэу зэрэщытыр апэрэу сшагъэ. Мэфэ 20 фэдиз горэм нахь лoф сымышлагъэу укытапэзэ Дзэгъащтэ кысылуагъ «Уилофшлэклэ сыуплэклуныу, иуиуок зауламэ сарысынэу, сиеплъыкхэр зэлулэм кышысложьынхэу унахь кысфашыгъ, ау сэ нахьыбэрэ лoф зэрэсшагъэм фэшл зыкли умышын, уишлэн шлэ, уигухэлъ гъэцэклэ, сэ сиягъэ кыюкышщтэп. Къыталорэр дгъэцэклэн фае».

Я 9-рэ класситлу есэгъаджэхэти, урок зытлуш фэдизрэ сугъусэу кычлэхьагъ, журналымрэ тематическэ планэу згъэфедэрэмрэ зэрэзетефэрэри ууплэклугъ. Зэлулэр зышылашщт пчыхьэри къэсыгъ. Сэ симызакоу ублэллэ классхэри ауплэклугъэхэти, ахэми атегушылагъэх. Сэ эклэмэ санахьыклэти, кызыхэсымыгъэщыми, Дзэгъащтэ кысылуашщтыр сымышлэу сыгумэкышщтыгъ. Гушылэр зыратым лъэшэу сифошлэклэ ыгу

Клэлэгъаджэхэм язэлулэ ыуж. Джабгъумклэ апэрэр Дзэгъащт.

рис, мы А.П. Керн Пушкиным сьдэу фышщтыгъэ шыпкыа?» Зы макъэ къамыгъэлэу кызырэтэдэлүхэрэм гумэклэ сыхидзагъ. А.П. Керн Пушкиным шу ылъэгъугъэклэ бзылфыгъ. Поэтыр светскэ обществэм хэхьани, хэтыни фимытэу ядэжъ къа

рагъэщэжы, илъэси 6-рэ исыгъ. Зыфитыгъэ закоу шыоу чыжъэ дэди лумыклэу тезеклухьанэу ары. Джащ фэдэу игъунэгъу помещицэу Осиповам дэжъ мафэ горэм зеблагъэм, хьаклэу кыфэклогъэ пшъэшъэ дахэу Анна Керн рилъэгъуагъ, нэлуасэ зэфэхьугъэх. Ищылэныгъэ мэхьанэ ащ кыритыгъ, шу ылъэгъугъ. Ары шхьае, сьдэушщтэу къедэлүхэрэм зехахэу а кызбарыр еслошщта? Хэкыплэу кызгъэотыгъэр урысыбзэклэ «была возлюбленная» сьуи, сьмакыэ нахь цыкылу сьли ес-луагъ. Директорыри

лущыпцыкыизэ кылуагъ: «Бы-ваает, что и яйца курицу учат». Зыпарэми ымыгъалэу Дзэгъащтэ журналыр кышши кылуагъ: «Ыхьы, минутитлуклэ клалэмэ анахь пасэу ар сшагъэми, джы сыхьазыр», — ылуи урокым ежъагъ.

Дзэгъащтэрэ сэрырэ урысыбзэмрэ литературэмрэ апшъэрэ классхэм ащытхьышщтыгъ. Зэфэдэу зы шэн тхэлъыгъ: тауплэклуныри зыгорэ тыуплэклуныри тиклэсагъэп. Клэлэгъаджэм уделэнэу уфаемэ, нэмыклэ амалэу шылэхэр нахь къатштэщтыгъэх. Дзэгъащтэ иуиуок сыкытегушылэнэу зэлулэм кызышлэлоклэ, кушъэм сызыхэлъым Дзэгъащтэ клэлэгъаджэу лoф ышлэнэу ригъэжъэгъагъ. Заор кызыежъэм илъэс пчъагъэрэ окопым дэ-лпыгъ, ихэгъэгъу фэзэуагъ. Сэ сыныбжъ фэдэу тлу кыгъэ-шлагъ. Ащ фэдэу цыфым иуиуок сьдэушщтэу укытегушылэщта, усуплэклушщт плоньш иуиуок уихьащта? Ау ежъ Дзэгъащтэ ащ зи мыхьун хильагъошщтыгъэп, «Кыуагуагъэмэ, бгъэцэклэщт, некло!» ылошщтыгъ.

Ащ фэдэу зэгорэм я 10-рэ классэу ригъаджэрэм сыхэсы-нэу сыкуагъ. Ащ фэдэу я 10-рэ классыр сэ езгъаджэщтыгъ. Пчъэм тызынэсым, луимыхызэ сеупчлыгъ: «Сьд непе уите-

мэр?» сьуи. «Владимир Мая-ковскэм лэклиб къэралхэм арилъэгъогъэ шылаклэм ехьы-лагъэу ытхыгъэмэ ащыщ го-рэхэр ястынэу ары». «Мо жур-налыр кысэс, о тлыси зыгъэ-псэф», — есьуагъ. Нэгъунджэу ыпэбг рихьыхыгъэм кышъ-хьарыплъыизэ, кысызупчлыгъ: «Уишъыпкыэу кьэола?» ылуи. Зэрэсишъыпкыэр есьуи журналыр ысхи, есымыгъэджэрэ классым ыпашъхэ сиуцуагъ. Ежъ Дзэ-гъащтэ аужырэ партым изакъоу дэс клалэм готысхьагъ. Къэс-шлэжыгъэх Маяковскэм ытхы-гъэхэу «Парижанка», «Блек энд уайт» («Черное и белое») зы-филохэрэр. Езбырэу тлури къафэсьуагъ. Усэкло лазэм ит-хыгъэхэр клэлэгъаджэлохэм ашл-эгъэшлэгъоныгъэх. Дзэгъащтэ ыуж тлэку сыкынагъэу клэлэгъа-джэхэм сакъызыхьахьажым ишъыпкыэу мырэушщтэу арило-шщтыгъ: «Илъэс 50 фэдизрэ сьлэжъагъэшъ, тлыси зыгъэ-псэф кысыззылогъэ закоу Ларис ары нылэп».

Фэсшлагъэр маклэ, ау ежъ гопэшхо шыхьугъ. Зэлэгъу хьулъфыгъэ бэклае коллекти-вым хэтыгъэти, къэсэмэркъэ-угъэх, «Джантыгыи зыгъэпсэф ылоу кыыхэкырэба?» алуи. «Арыба кьэзымылохэщтыр» ылуи зыцлэ кыралогъэ ишъхьэгъу-сэу зыхьупхьагъэ гъунэ имылэм адыгагъэм зыригъэхьы игъэ-хьагъэхэр хигъэклоглагъэх.

лоф ешлэфэ Дзэгъащтэ илоф-шлэклэ агъэфедэу бэрэ кы-хэкыгъ. Урок гъэпсыклэу «Ли-пецкий метод» зыфилошщтыгъэр апэ тихэкуклэ кызыгурылуа-гъэмэ ар ащышщтыгъ. Нэбгырэ зытлушщтэу щымытэу, зэклэ клас-сым ис еджакоу зыхэлэжъэ-рэ урок гъэпсыклэу ар щытыгъ. Клэлэгъаджэмклэ хьылагъэ, ау сэнаушщтыгъэхэу зыхэлъым дэ-гъоу ыгъэцэклэщтыгъ.

Клэлэгъэджэ лэпэлэсэм илъэ-си 9 лoф дэсшлэнэу синасып кыыхыгъ. Ар плуныгъэ-гъэсэ-ныгъэм фэлэжъэгъэ клэлэгъадж. Ригъэджагъэмэ лэжыгъэу ади-шыгъэмрэ унэгъо дахэу кы-щинагъэмрэ ар кызыэрыклоу зэ-рэщымытыгъэр къагъэлъагъо».

Дзэгъащтэ ыуж я 9 — 10-рэ классхэм сэ Ларисэ сачыри-гъэджагъ. Клэлэгъэджэ лэзагъ, узылэпишщтэу урокыр ыгъэпсы-шщтыгъ. Нэужым сэ клэлэгъаджэ сыхьуи лoфшлэным епхыгъэу тызэлулэ зэхьум, ньбджэгъушщт ар кысфэхьугъагъ, имэфэклэ ма-фэхэм ыдэжъ сыригъэблагъэу бэрэ кыыхэкышщтыгъ. Дзэгъащтэ зэрэсыкошыр ешлэти, тизэлу-клэгъу мафэ горэм мы тхы-гъэр кыситынэу хьугъагъэ.

Дзэгъащтэ зышлэшъыжъэу, щытхьур ышъхэ рипэсыжъэу зэрэщымытыгъэм ишыхьатэу зы кьэбар сыгу кьэкыжъы. «На-роднэ клэлэгъадж» зыфилорэ щытхьуцлэр кыфагъэшъошэнэу загъэлъагъом, «Сэщ фэдэ клэ-лэгъаджэу, зышъхьамысыжъэу лoф зышлэу Адыгэ хэкум исыр бэ, ахэми тын лъаплэр ате-фэ» ылуи кьалихыгъагъэп. Ау етлани уахьтэ тешли ащ кы-лэжыгъэ щытхьуцлэр кыфа-усыгъагъ. Щытхьуцлэ имылэми Дзэгъащтэ цыфхэм уасэу фашырэр иныгъэ, ар народнэ клэлэгъэджэ шыпкыагъ.

Шъхьэлэхьэ Абу Шъхьапцлэ-жыкыо Дзэгъащтэ фэгъэхьыгъэу илъэс 14-клэ узэклэлэбэжъэмэ ытхыгъэри шьугу кьэзгъэкыжъ-мэ шломигъу. «Гъэсэнныгъэм иос-тыгъэ нэфыгъ» ыцлэу ар «Адыгэ макъэм» кыыхьэгъагъ.

«Дзэгъащтэ жьоныгуаклэм и 18-м 1964-рэ илъэсым кыс-фитхыгъэ писъмэр мышщ тетэу еухыжъы: «Хьарклэ, ньбджэгъу лъапл», — етхы Абу. — Арэ-ушщтэу Дзэгъащтэ кызырэсэ-джагъэр зыпэ кьэсымыштэн, ащ ыпэ сшырэ уасэ сэ силэп. — Сицыкылугом сыригъэджэным сыклэхьопсышщтыгъэ, Тхьэм фэ-

Дзэгъащтэ ыпхьоу Къутас.

дэу слъытэу сызыкырыплъы-шщтыгъэ сищысэтехьылагъэр ньб-джэгъу лъаплэклэ кысэджагъ. Ар аукодыеп, сызыфэдэн фаеу кызырэсщыгугырэрэри ащ пкы-рыл. Щэч хэлъэп. Дзэгъащтэ сьидигъокли сижьогъо гъозагъ, арэу щытышщт егъашлэми».

Дзэгъащтэрэ Хьэдэгъэллэ Аскэррэ Мыекъопэ клэлэгъэджэ

техникумым щызэдеджагъэх. Дзэгъащтэ ехьылагъэу игукъэ-кыжъхэм шьуащызгъэгъозэщт.

«Дзэгъащтэ тхэкло ньбжыкы-мэ ащышщтыгъ, — кьэтхы ащ. — Цыфыгъэшхо хэлъыгъ, адыгэ клэлэгъэджэ училищым 1938 — 1940-рэ илъэхсэм лите-ратурэмклэ икружок сэ пэщэ-ныгъэ дызесхьэу, дэпкъ гъэ-зети кышысэдгъэклэу щытыгъ. Мэфэклэ мафэхэр хагъэунэфы-кыхэ зыхьуклэ титхэкло ньб-жыкыклэхэр пчыхьэзэхахьэхэм къарагъэблагъэщтыгъэх. Ащ фэдэ горэм Дзэгъащтэ, Тымэ Рэ-мэзани, Цухьо Асфари чанэу ахэлажъэщтыгъэх. Тымэ Рэ-мэзанрэ Цухьо Асфэррэ зэ-ошхом хэклогдагъэх».

Дзэгъащтэ Урысыем изас-луженнэ клэлэгъаджэу зэ-рэщытыгъэм нэмыклэу РСФСР-м «Иклэлэгъэджэ-ме-тодист», «Народнэ просвеще-нием иотличник» зыфилорэ цлэ лъаплэхэри кыфагъэшъоша-гъэх. лoф ешлэфэ граммотэ бэ-дэдэ кылэжыгъ, Всесоюзнэ клэлэгъэджэ еджэнхэу Моск-ва, Минскэ, Новгород ыкли нэмыклэ кьалэхэм ащыкуагъэхэм ахэлэжъагъ, лэпкъ еджаплэм пае урысыбзэклэ зэреджэщт-хэ тхылъ гъусэ илэу ытхыгъ, урысыбзэмклэ научнэ лoфшлэ-гъэхэр илэх.

Дзэгъащтэрэ ишъхьэгъусэу Джантыгъэрэ кьорэ пхьурэ къафэхьуи зэдаплугъэ, зэдалэ-жыгъэ. Ахэм укытэ ахэлъэу, цыфхэм агурьлохэу, ежъ Дзэ-гъащтэ фэдэхэу алошщтым егу-пысэхэу, укъэзымыгъэукуытэ-жынынхэу аплугъэх. Аслан Ле-нинград дэт мээтехническэ академиер кыуухыгъ, ятлонэрэ сэнэхьатэу юристыр зэригъэ-гъотыгъ, социологическэ шлэ-ныгъэхэмклэ кандидат. Адыгеим ыкли Краснодар краимклэ мээ ыкли деревообрабатываюшщт хьызмэтзехьаплэхэм ащылэ-жъагъ. 1995-рэ илъэсым кы-щегъэжъагъэу Крас-

нодар краим кадро-вэ политикэмклэ игъэлорышлэплэ лoф щылагъ, Краснодар краимклэ а 1-рэ класс зилэ упчлэ-жъэгъу, «Пшызэ шьолъыр мээ хьы-зэмэтымклэ изаслу-женнэ лoфышл» зы-филорэ цлэ лъаплэр кыфаусыгъ. Аслан АР-м илыклоу Крас-нодар щылэжъагъ.

Дзэгъащтэ ып-хьоу Къутасэ Пчы-хьалыкыое еджаплэр дышъэ медальклэ кыуухи, Кубанскэ медицинэ институ-тым щеджагъ. Ащ ыуж Адыгэкъалэ щылэжъагъ. Етланэ АР-м псауныгъэр кьэуухьомэгъэнымклэ иминистрэ игуадзэу лoф ышлагъ. Щыт-хьуцлэхэу «УФ-м псауныгъэр кьэ-уухьомэгъэнымклэ иотличник», «АР-м псауныгъэр кьэуухь-омэгъэнымклэ изаслуженнэ лo-фышл» зыфилохэрэр кылэжъы-гъэх. Непэ Къутасэ АР-мклэ шлоклэ зымылэ медицинэ стра-хованием идиректор зэхэчэн лoфшлэнымклэ игуадзэу лoф ешлэ.

ХЬОКЮ
Мусльимэт.

Поселкэм хэхъо, зеушъомбгъу

Къэлэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу Инэм Тэхьутэмькъое районым ит псэуплэ анахь инхэм ащыщ. Къызэлъиубытырэ шьолъырым иинагъэкли, цыф пчъагъэу щыпсэухэрэмкли районым ятIонэрэ чыплэр щеубыты. Зытетыр чыгу гектар минибл мэхъу, нэгырэ мин 22-рэ щэпсэу. Муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ поселкэу щыт, ащ къыхеубытэх къутыргъэу Зэкъошныгъэр, Суповскэр, Садыклэр, къуаджэу Бжыхъэкъояклэр. Муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Инэм къэлэ псэуплэм» предприятие ыкли организации 147-рэ, гурыт еджаплэхэу 7 дэтых.

Мыр мэхлоку гъогу ыкли автомашитнэ гъогу зэхэкIыплэу щыт. Мэхлоку гъогушхоу «Краснодар — Новороссийск — Туапсе» поселкэм пхырэкли, мэхлоку гъогу станциитIу ил, хы ШуцIэм зыгъэпсэфаклохэр, нэмыкI гухэлъ зилэхэр езыщэлэрэ электричкэр поселкэмкIэ пхырэкли, мафэм тIогъогомо макло, ар псэуплэ пчъагъэмэ къащэуцу. Арышъ, цыфхэмкIэ Iэрыфэгъоу щыт.

плэхэр илагъэх, автомашинэхэм, мотоциклэхэм, кушъхъэфачэхэм яуцуплагъ, саугъэтым ылъачIэ илэ къыхэщэгъэ мыжъор яланэу ешъуаклохэр пчыхьэрэ щызэрэугъоитыгъэх, бэхэрэб къутагъэхэр итэкъухьагъэу Iулыгъэх, полицием илофышIэхэр зэгъо дэдэрэ къызэрэлъагъоштыгъэхэр, яшлогъэшхуи къагъаклоштыгъэп. Шуагъэ къэзытыгъэ Iофыгъохэм ныбжьыкIэхэр клэщакло афэхьугъэх.

Заводэу «Гидроконструкция» зыфилорэм игенеральнэ директорэу Къэлэкъутэкъо Алий.

паркым изетегъэпсыхьажьын фежыагъэх. ДзэкIолым исаугъэ-тэу парк гупчэм итыр агъэкIэжыгъ, гъучI чэукIэ паркым Iуалъхьагъ, куандэхэр, къэгъагъэхэр агъэтысыгъэх, гүлэтыплэ зыгъэпсэфыплэу агъэпсыжыгъ. Джащ фэдэу паркым къыгот стадионри зэтырагъэпсыхьажыгъ. Ащ игъэкIэжыын сомэ миллиони 8, 5-рэ пэлуагъэхьагъ. Шэмбэт ыкли тхьаумэфэ шыхьафхэр поселкэм щыпсэухэрэм ящылэныгъэ щыщ шыпкъэ хьугъэх. Ахэм ныбжьыкIэхэр чанэу ахэлажэх. Щысэтэхыплэ хьугъэх фэтэрыбэу зэхэт унэхэу урамхэу Краснэмрэ Октябрьскэмрэ атетхэм ащыпсэухэрэр. Ахэр Iофыбэмэ ахэлажэх, клэщакло афэхьух.

Поселкэ администрацием анахьэу ыналэ зытыригъэтыхэрэм ащыщ зашъохэрэ псым изытет нахь дэгъу шыгъэныр, псыкычIэщыплэхэм къэуцу ямылэу Iоф ашIэн альэкIэу, псырыкIуапIэхэм къаклэмычъэу гъэпсыгъэныр. Унэ-коммунальнэ хьызмэтшIаплэм шэпхъэшлэхэм адистэу IофшIэн зэрэзэхичэрэм шуагъэу къытырэр цыфхэм зэхашагъ. Ильэс зэкIэлъыкIохэм Инэм, Бжыхъэкъояклэм, Суповскэм яурамхэм ачIэлъ псырыкIуапIэхэу километрэ тIокI фэдиз зэблахьугъ. Ащ фэдэ IофшIэн зэфэшъхьафхэм организациехэр ыкли псэуплэмэ адэс-

хэр чанэу ахэлажэх. Цыфхэм ищыкIэгъэ материалхэр яахъщэ-кIэ къащэфых, район администрациемрэ чыплэ зыгъэлорышIэжыплэмрэ язэхэщаклохэу IофшIэнхэр агъэцаклэх. Аужырэ ильэсхэм псыкычIэщыплэплэ псэуплэхэм ащагъэпсыгъ. Автомашинэ гъогухэмрэ гъогужы-ехэмрэ язетегъэпсыхьан администрацием инэплээгъу ригъэ-кIырэп. Ильэс къэс а Iофыгъохэм сомэ миллион 15 фэдиз апэлуагъэхэ. Тиреспубликэ промышленностым ылъэныкъокIэ анахь гъэхъэгъэшлэхэр щызышыхэрэм поселкэу Инэм ащыщ. ПсэолапхъэхэмкIэ комбинатэу «Энем», заводэу «Гидроконструкция», фирмэу «Гарантия» зыфилэхэрэм япродукции тигъэгъэу ичIыплэбэмэ ащызэлъашIэ, къыдагъэкIыхэрэр дэгъоу ащылокIых. Сатыушыплэ шьытIу фэдиз поселкэм дэт. Гъогушхоу Перовым ыцIэ зыхьырым тет бэдэршIыплэм амалэу илэхэм сатыушIхэр агъэразэхэрэп. Чыплэу иубытырэр цыкIушъ, ущыщэныр, ущызекIоныр къын. Районым ипащэу Шхьэлэхъо Азмэт Iэпылэгъу къафэхъу ашIоигъоу цыфхэр елъэлугъэх. Ащ къарилуагъ егупшысэнхэщ, бэдэршIыплэклэ игъо альэгъурэ чыплэр къыхахынэу. Ар загъэцаклэклэ адрэ къэнэрэ лъэныкъохэмкIэ Iэпылэгъу къафэхушът. Iэклиб къэрал предприятиехэми Инэм Iоф шашIэ. Ахэм

ащыщ урысые-индие зэхэт фирмэу «Бергер Пейнте Оверсис ЛТД» зыфилорэр. Фирмэм зеушъомбгъу, ащ изетегъэпсыхьан джыри сомэ миллион 20 фэдиз халъхъэ. СатыушI компаниеу «Аквасток» зыфилорэм къыдигъэкIыхэрэр нахьыбэ шыгъэнхэм фэшI сомэ миллион 50 къытIупщыгъ. Австрийскэ предприятиеу «Силган металл Покаджинг Энем» консервхэр зэрагъэкIухэрэ банкэхэр къешых. Ащ пае линиякIэхэр гъэуцугъэнхэм сомэ миллион 40 пэлуагъэхэ. ЗыцIэ къетIуагъэхэм ауж къынэхэрэп чыплэ предприятиехэри. Ахэм зыкIэ ащыщ заводэу «Гидроконструкция» зыфилэу Къэлэкъутэкъо Алий зипащэр. Шыпкъэ, лъэхъанэ горэм заводым илофхэр дэигъэх, зэхэтэкъоным нэсыгъагъ. Алий ыкIуачIэ рихьыли, заводыр зыпкъ ригъэуцожыгъ, предприятие пэрытхэм ясатырщыщ ышыхьыгъ. ПсэолапхъэшI предприятиеу «Энемское» зыфилэу Цундышк Руслъан зипащэр загъэпсыгъэр илъэс 45-рэ хьугъэ. Ар Темыр Кавказым щыцIэрыло предприятиешху.

ЗыцIэ къесIуагъэхэм ауж къимынаэу Iоф ешIэ Ягъумэ Нухъэ зипэщэ фирмэу «Гарантия» зыфилорэм. Джащ фэдэу предприятие инхэу ыкли чыплэбэмэ ащызэлъашIэхэу Инэм дэтхэр бэ мэхъух.

ХЪУШТ Щэбан.

Инэм иятIонэрэ гурыт еджаплэ адыгабзэмкIэ икIэлэгъаджэу (сэмэгумкIэ щыт) Хьатитэ Гошмаф.

Псэуплэм ренэу хэхъоныгъэхэр зэришыхэрэм щыпсэухэрэр егъэгъушIох, тапэкли нахь зетегъэпсыхьагъэ зэрэхъуштым ежъхэми ялахь хашыхьэ. Ащ ехьылэгъэ щысэ зауэ къэсхы сшIоигъу. Ильэс зауэлэ IузэкIэлэбжэмэ, Инэм дэт зыгъэпсэфыплэ паркыр лъэшэу IыгъэкIэу щытыгъ. Чэоу Iульыр зэхэтэкъуагъэу, тьдэкли дэхьа-

Ахэм нахьыжхэр гъусэгъушIу афэхьугъэх, псэуплэм игъэкъэбзэн, игъэдэхэн фежыагъэх, макIэп къадэхьугъэри. Псэуплэр зетегъэпсыхьагъэным ехьылэгъэ Iофыгъуабэ чыплэ администрацием зэрехъэ. Ащ ипащэу Хьоткъо Хьызыр ныбжьыкI, IэнатIэу зылутир щытхъу хэлъэу зэрехъэ. Iофыгъуабэмэ язэшIохын икIэщакIу. Апэ поселкэ

Инэм иурамэу Сединэм ыцIэ зыхьырым итеплъ.

ШукIэ агу къынэжышът

Ильэс 70-кIэ узэкIэлэбжэмэ тидзэхэм нэмыц-техаклохэр зэхэгъэтакъохи, тикъэралыгъо шхьафит ашыжыгъ. Теклоныгъэр къызыдахыгъэм и Мафэ ипэгъокIэу Теуцожь район администрацием ныбжьыкIэ IофхэмкIэ иотдел ипащэу Iэшынэ Налбийрэ Гьобэкъуае дэт гурыт еджаплэу N 6-м ия 7-рэ класс ис клэеджаклохэм яклэ-лэегъаджэу З. СтIашъумрэ клэщакло фэхьухи, Андырхъое Хьусенэ ыцIэкIэ щыт музееу Шэ-

уджэн районым итым клээлэцыкIухэр ашагъэх.

Советскэ Союзым и Лыхъужэу Андырхъое Хьусенэ лыблэнагъэу зэрихьагъэр, ищылэныгъэ гъогу зыфэдагъэр музеем илофышIэхэм клээлэцыкIухэм къафалотагъэх. Клэ-лэеджаклохэм ашлогъэшIэгъонэу Лыхъужым пылъ къэбархэм ядэлугъэх, бэ гъэшIэгъонэу зэхыхыгъэр. Джащ фэдэу Лыхъужь тхаклом фыхахыгъэ унэр, тын лъаплэхэу къыфагъэшъо-

шагъэхэр, чылэу къызыщыхьугъэр ыкли еджаплэу зыщеджагъэр клэеджаклохэм арагъэлъэгъугъэх, зы такыкIэрэ фэшыгъуагъэх.

Нэужым Шэуджэн районым культурэмкIэ игъэлорышIаплэ ипащэу Нэпсэу Маринэ музееу «Адыгэ автоном хэкум иапэрэ Зэфэс иун» зыфилорэм клээлэцыкIухэр ригъэблэгъагъэх. Музеем илофышIэхэр ягуапэу хьакIэхэм къапэгъокIыгъэх.

Заом фэгъэхыгъэ усэхэм ыкли орэдхэм якъэлонкIэ мы чыплэм зэнэкъокъу щырагъэкIокIыгъ. Клэеджаклохэр чанэу ащ хэлэжыагъэх. Лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ теклоныгъэ къыдэзыхыгъэхэм Теуцожь район администрацием ныбжьыкIэ IофхэмкIэ иотдел ыгъэнэфэгъэ шлухьафтынхэр аритыжыгъэх.

Ащ ыуж еджэплэ-интернатэу Шэуджэн районым итым экскурсиер щыльагъэ-кIотагъ. КлээлэцыкIухэм къафэчэфэу къапэгъокIыгъ ащ ипащэу Лышэ Хьарыет. Ин-

тернатым щеджэрэ клээлэцыкIухэм хьакIэхэр нэлуасэ афышыхьэх. Гьобэкъуае икIыгъэ клээлэцыкIухэр мыхэм IэнэкIэу афэклаугъэхэп. Теуцожь район администрацием ипащэу ХьакIамамыкIо Азэматрэ ныбжьыкIэ IофхэмкIэ оделым ипащэу Iэшынэ Налбийрэ къагъэхъазырыгъэ шлушIэ Iэпылэгъоу гъомылапхъэхэр, IэшIу-лушIухэр

интернатым чIэс клээлэцыкIухэм афашагъэх.

КIэухым Хьакурынэхьаблэ дэт гурыт еджаплэу N 1-м истадион клээлэцыкIухэр футбол щызэдешлагъэх. Шэуджэн районым ныбжьыкIэ IофхэмкIэ, физическэ культурэмкIэ ыкли спортымкIэ испециалист шхьалэу Къуанэ Хьалидэ судьяу райони-тIум яклалэхэр футбол зэдыригъэшлагъэх.

Шэуджэн районым бэ гъэшIэгъонэу клээлэцыкIухэм къыщалэгъугъэр. Хэгъэгу зоошхом и Лыхъужхэм тарихь гъогуу къакулгъэм нахь шыгуазэ хьугъэх, еджэплэ-интернатым щеджэрэ клээлэцыкIухэм нэлуасэ афэхьугъэх ыкли спортымкIэ зэнэкъокъугъэх. Мы зэлукIэгъур

клээлэцыкIухэм шукIэ агу къызэринэжыштым шэч хэлъэп.

Шэуджэн районым ит еджэплэ-интернатым ипащэу Лышэ Хьарыет лъэшэу игуапэу Теуцожь район администрацием ипащэу ХьакIамамыкIо Азэматрэ ныбжьыкIэ IофхэмкIэ оделым ипащэу Iэшынэ Налбийрэ «тхашъуегъэпсэу» къарилуагъ.

КИАРЭ Фатим.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Аудит зэрэзэхашэрэм ехыылэгъэ унашъор зэраштэрэ, аудитор организацием (аудиторым) дашыгъэ зэзэгъыныгъэр зэраухэсырэ Шыклэм ехыылагъ

Урысые Федерацием псэуплэхэмклэ и Кодекс ия 187-рэ статья ия 2-рэ лахь, Адыгэ Республикэм и Законэу 2013-рэ илъэсым шышъхьэу и 1-м аштагъэу N 225-р зытетэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм зэдагъэфедэрэ чыплэу ялэхэм игъом гъэцэклэжынышхохэр яшылэгъэнхэмклэ логыгъо зауламэ яхыылагъ» зыфилорэм ия 2-рэ статья ия

7-рэ пункт адистэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Аудит зэрэзэхашэрэм ехыылэгъэ унашъор зэраштэрэ, аудитор организацием (аудиторым) дашыгъэ зэзэгъыныгъэр зэраухэсырэ Шыклэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом клуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекьюапэ,
гъэтхалэм и 3, 2015-рэ илъэс
N 35

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Сэнэхъат, апшъэрэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ организациехэм очнэу ащеджэхэрэр автобусклэ Адыгэ Республикэм осэ ныкьоклэ зэрэщызэращэхэрэм епхыгъэу транспорт организациехэм члэнагъэу ашыгъэр игъэкъужыгъэным пae 2015-рэ илъэсым субсидиехэр зэралэклагъэхъащт Шыклэм ехыылагъ

Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 78-рэ статья, Адыгэ Республикэм и Законэу 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 18-м аштагъэу N 349-р зытетэу «2015-рэ илъэсымклэ ыкы 2016-рэ, 2017-рэ илъэсхэм ячэ-зыу плалъклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехыылагъ» зыфилорэм ия 12-рэ статья адистэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Сэнэхъат, апшъэрэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ организациехэм очнэу ащеджэхэрэр автобусклэ Адыгэ Республикэм осэ ныкьоклэ зэрэщызэращэхэрэм епхыгъэу транспорт организациехэм члэнагъэу ашыгъэр игъэкъужыгъэным пae 2015-рэ илъэсым субсидиехэр зэралэклагъэхъащт Шыклэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом клуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекьюапэ,
гъэтхалэм и 18, 2015-рэ илъэс
N 44

Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 184-р зытетэу «Сабыибэ зилэ ныхэу Щытху тамыгъэу «Материнская слава», дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм зэтыгъо ахъщэ лэпылэгъу зэраратырэм ехыылагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым шэклогъум и 29-м ышыгъэ унашъоу N 285-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 — 2016-рэ илъэсхэм цыфхэм социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэр ухэсыгъэным ехыылагъэр» щылэныгъэм щыпхырыщыгъэным, ныхэм уасэу ялэм зыкьегъэлэтыгъэным, унэгъо клогъым илэ хабзэхэр гъэпытэгъэнхэм, клэлэцыкълухэм ялунклэ ным гъэхъагъэу илэхэр кыдэлъытэгъэнхэм атегъэпсыхъагъэу унашъо сэшлы:

1. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 184-р зытетэу «Сабыибэ зилэ ныхэу Щытху тамыгъэу «Материнская слава», дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм зэтыгъо ахъщэ лэпылэгъу зэраратырэм ехыылагъ» зыфилорэм мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) унашъом ышъхъэ гущылэхэу «дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм» зыфилорэр хэгъэкълэжыгъэнхэм;

2) унашъом игъублэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым шэклогъум и 29-м ышыгъэ унашъоу N 285-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 — 2016-рэ илъэсхэм цыфхэм социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэр ухэсыгъэным ехыылагъэр» щылэныгъэм щыпхырыщыгъэным, ныхэм уасэу ялэм зыкьегъэлэтыгъэным, унэгъо клогъым илэ хабзэхэр гъэпытэгъэнхэм, клэлэцыкълухэм ялунклэ ным гъэхъагъэу илэхэр кыдэлъытэгъэнхэм атегъэпсыхъагъэу»;

3) а 1-рэ пунктым я 2-рэ подпунктыр хэгъэкълэжыгъэнэу;

4) я 2-рэ пунктым гущылэхэу «дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм» зыфилорэр хэгъэкълэжыгъэнхэм.

2. Унашъом игуадзэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 184-р зытетэм игуадзэ

САБЫИБЭ ЗИЛЭ НИХЭУ ЩЫТХУ ТАМЫГЪЭУ «МАТЕРИНСКАЯ СЛАВА» ЗЫФИЛОРЭР ЗЫФАГЪЭШЪОШАГЪЭХЭМ ЗЭТЫГЪО АХЪЩЭ ЛЭПЫЛЭГЪУ ЗЭРАРАТЫРЭ ШЫКІЭР

1. Сабыибэ зилэ ныхэу Щытху тамыгъэу «Материнская слава» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэрэм зэтыгъо ахъщэ лэпылэгъу ятыгъэнымклэ шапхъэу щылэхэр мыщ щыгъэнэфагъэх.

2. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъоу Щытху тамыгъэу «Материнская слава» зыфилорэр зэрафагъэшъошагъэхэрэм ехыылагъэр зауэхэсырэ нэуж мэфитфым кыклогъу зигугъу къэтшыгъэ министрствэм сабыибэ зилэ ным макъэ регъэу Щытху тамыгъэу «Материнская слава» зыфилорэр кызэрэфагъэшъошагъэхэрэм.

3. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъоу Щытху тамыгъэу «Материнская слава» зыфилорэр зэрафагъэшъошагъэхэрэм ехыылагъэр зауэхэсырэ нэуж мэфитфым кыклогъу зигугъу къэтшыгъэ министрствэм сабыибэ зилэ ным ахъщэ лэпылэгъоу ра-

тышттым мылькыу пэлухаштыр къэтлупщыгъэным телъытэгъэ заявкэр Адыгэ Республикэм финансхэмклэ и Министерствэ лэклагъэхэ.

4. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ зэтыгъо ахъщэ лэпылэгъум пэлухашт мылькур кызылэклэхэрэ нэуж мэфитфым кыклогъу чыфэт учреждениехэм яорганизациехэм (кыутамэхэм, структурэ подразделениехэм) къащызэлухыгъэ счетхэм ахъщэр афырегъахъэ е зышлогъохэм федеральнэ почтэ зэпхыныгъэм иорганизациехэмклэ ар алэклагъэхэ.»

3. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэ кыулыкълухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

— кыыхаутыным пae мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция, мазэ къэс кыдэклэрэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алэклигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишъолпырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пae Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и Гъэларышлалэ мы унашъор лэклигъэхъанэу.

4. Мы унашъор зэрагъэцаклэрэм гъунэ лысфынэу сшъхъэклэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекьюапэ,
гъэтхалэм и 10, 2015-рэ илъэс
N 50

Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхыылагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ щылажъэхэрэр, нэмыкълэхэу социальнэ логшлэнымрэ чанэу ахэлажъэхэрэр ялогшлэныгъэушлугъэнхэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым шэклогъум и 29-м ышыгъэ унашъоу N 285-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэу «2014 — 2016-рэ илъэсхэм цыфхэм социальнэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр» зыфилорэр ухэсыгъэным ехыылагъэр» щылэныгъэм щыпхырыщыгъэным, ныхэм уасэу ялэм зыкьегъэлэтыгъэным, унэгъо клогъым илэ хабзэхэр гъэпытэгъэнхэм, клэлэцыкълухэм ялунклэ ным гъэхъагъэу илэхэр кыдэлъытэгъэным атегъэпсыхъагъэу унашъо сэшлы:

1. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхыылагъ» зыфилорэм мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ пунктым я 2-рэ подпунктыр хэгъэкълэжыгъэнхэм;

2) я 2-рэ пунктым:

— я 4-рэ подпунктыр хэгъэкълэжыгъэнхэм;

— я 5-рэ подпунктым гущылэхэу «дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм» зыфилорэр хэгъэкълэжыгъэнхэм;

3) я 3-рэ пунктым гущылэхэу «дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм» зыфилорэр хэгъэкълэжыгъэнхэм.

2. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхыылагъ» зыфилорэм игуадзэу N 1-р гуадзэм диштэу икларыклэу къэтыжыгъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхыылагъ» зыфилорэм гуадзэу N 5-р хэгъэкълэжыгъэнхэм;

4. Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2009-рэ илъэсым лоныгъом и 2-м ышыгъэ унашъоу N 183-р зытетэу «Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иведомствэ тынхэм яхыылагъ» зыфилорэм игуадзэу N 6-м мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

— гуадзэм ышъхъэ гущылэхэу «дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм» зыфилорэр хэгъэкълэжыгъэнхэм;

— я III-рэ разделым гущылэхэу «дипломэу «Клэлэцыкълухэм ялунклэ гъэхъагъэхэр зэралэхэм фэшл» зыфилорэр зыфагъэшъошагъэхэм» зыфилорэр хэгъэкълэжыгъэнхэм.

5. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм логшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэ кыулыкълухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

— кыыхаутыным пae мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция, мазэ къэс кыдэклэрэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфилорэм алэклигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишъолпырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пae Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и Гъэларышлалэ мы унашъор лэклигъэхъанэу.

6. Мы унашъор зэрагъэцаклэрэм гъунэ лысфынэу сшъхъэклэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекьюапэ,
гъэтхалэм и 10, 2015-рэ илъэс
N 51

ИСКУССТВЭМ ИЦЫФХЭР

Лытэныгъэу фэтшырэр къелыхырэр

Урысыемрэ Абхъазымрэ язаслуженнэ артисткэу, Адыгеим ина-роднэ артисткэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шлухъафтын кызыфагъэшъошагъэу Нэхэе Тэмарэ непэ имэфкI маф.

— Орэд сценэшхом кышысложырэр, — игупшысэхэм ташегъэгъуазэ Нэхэе Тэмарэ. — Ащ пае сэнэхъатэу кыхасхыгъэм сыклэрычыгъэу слытэрэр. Орэдыло хуштхэр есэгъаджэх, ар гушлуагъуи, рэхъатныгъи кысфэзыхырэ лощлэнэу сэлъытэ.

Адыгэ къэралыгъо университетым искусствэхэмкIэ и Институт, Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ иколледжэу У.Тхъабысымым ыцлэкIэ щытым Нэхэе Тэмарэ яклэлэгъадж, ныбжыкIэхэр орэд кьалоним фегъа-

сэх. Ижырэ адыгэ орэдхэри арегъашлэх. «Цырац», «Мэзгуаш», «Си Мэмэт», «О сыбдэпсэушт», «Шульэгъур къаджэ», «Укъээгъотыжыгъ», «ТызэхэкIыжы», «Бжыхъэ шульэгъу», нэмыкI орэдхэм ацIэ къетIо

зыхуикIэ, Урысыем икомполиторхэм аусыгъэхэри гум кьегушылыкIых. Къош республикэхэм якомполиторхэм ныбджэгъуныгъэу адырилэм укытегушылэзэ, Нэхэе Тэмарэ зэкIэ адыгэу дунаим тетмэ яорэдылоу пльытэ хушт.

Тэмарэ ригъаджэхэрэм ирепертуар хэт орэдхэр агу рехых, къелъэлхэзэ зэрагъашлэх. Арышъ, мэкъэ дахэ зилэ артисткэм итворчествэ лъызыгъэклотэштхэр тилэх. Къадэхуштыр фэшъаф лощ.

— Сценэшхом сытекIыжыгъэми, сишылэныгъэ зэхъокIыныгъэшхо фэхуэгъэп, — ело Нэхэе Тэмарэ шхызэ. — Таксим ситысхъэмэ водителхэм сыкъашлэжы, ахъцэ сламыхэу силофшлэлэ сынагъэсэу, тиунэ сыкъашъжэу кыхэкIы.

Орэдыло цлэрылом лытэныгъэу фэтшырэр къелыхыгъэп. Игухэлпышлхэр кыдэхуынхэу Тхъэм тыфельэу. Опсэу, Тэмар. Бэгъашлэ оху.

Сурэтым итыр: **Нэхэе Тэмар.**

БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

ТеклоныгъитIу кыдэзыхырэр лъыклотэшт

«Тегас» Динской район — «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — 65:89.

Гэтхапэм и 21-м зэдешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Лундако — 4, Бажунаишвили — 14, Гапошин — 17, Хмара — 7, Милютин — 6, Коротков — 18, Лавриненко — 8, Еремин — 13, Широков — 27.

Тиспортсменхэр «Тегасым» зытекIохэм, финалым зэрэхъагъэхэр нафэ хуэгъэ. Ятлонэрэ ешлэгъоу «Тегасым» дырялэшттым клэухэу фэхуштым мэхъанэшхо илагъэп.

Ятлонэрэ ешлэгъур

«Тегас» — «Динамо-МГТУ» — 58:78.

Гэтхапэм и 22-м зэлуклагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Лундако — 11, Путимцев — 2, Бажунаишвили — 16, Гапошин — 8, Хмара — 8, Милютин — 11, Коротков — 7, Лавриненко — 4, Шибаев — 1, Еремин — 7, Широков — 3.

«Динамо-МГТУ-м» итренер шхъалэу, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Андрей Синель-

никовым тызэрэцигъэгъозагъэу, тикомандэ финалым зэрэцешлэшттым зыфегъэхъазыры. Шапхэхэм кызэрэдалытэрэмкIэ, апшэрэ купэу «А»-м иятлонэрэ куп апэрэ чыплэр кышыдэзыхыгъэм тибаскетболистхэр дешлэштых.

Тамбов хэкум икомандэу «Тамбовым» тиспортсменхэр мэлылфэгъум и 4-м Мыекъуапэ шылыкIэштых. Мэлылфэгъум и 7 — 8-м зэлуклагъуитIу Тамбов щыклошт. ТеклоныгъитIу кыдэзыхырэр лъыклотэшт, апэрэ чыплэм фэбэнэшт.

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

Судьяхэм 2 афагъэуцугъ, ау...

«Биолог-Новокубанск» Прогресс — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 1:0.

Гэтхапэм и 22-м псэупIэу Прогрессым щызэдешлагъэх.

Зезыцагъэхэр: М. Шутов — Новочеркасск, С. Майдоронин — Ростов-на-Дону, А. Филимонов — Орехово-Зуево.

«Зэкъошныгъ»: Кондратьев, Наталич, Мыкъо Мурат, Саадиев (Калеутин, 46), Такълый, Когония (Кьонэ, 55), Ролдугин (Датхужь, 62) Осмаев, Дудин, Павлов, Домшинский.

Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэр: Губочкин — 36.

Стадионим итIысыплэхэм, ешлэлэм языхт кызыдэплытэхэкIэ, футбол гъэшлэгъон Прогрессым зэрэцыхымылэгъуштыр пшлэнэу щытыгъ. Ешлэлэм ышхъашъо пэшлорыгъэшъэу аубэн, зэрагъэзэфэн фэягъэ. Бысымхэр ястадион шешлэнхэм нахъ фэхъазырхэу зэнэкъокъум кыгъэлъэгъуагъ. Iэлэлэсэныгъэу алэклэлпыр арэп мэхъэнэ хэхыгъэ зилагъэр. КIуачIэр нахъышлоу зыгъэфедэрэм, къэлапчъэм нахъыбэрэ даорэм инасып кыхыштыгъ. «Зэкъошныгъэм» ифутболистхэр «Биологым» икъэлапчъэ благуэу екIуштыгъэх, ау хъагъэм Iэгуаор ра-

дзэным фэшI бэрэ къэлапчъэм дэуагъэхэп.

«Биологым» ифутболистхэр тикъэлапчъэ заулэ нылэп кызэрэдэуагъэхэр, арэу щытми, бысымхэм янасып кыхыгъ. Д. Губочкиныр ошлэ-дэмышлэу тикъэлапчъэ кызыдэом, тиухъумаглохэр пэрыоху фэхуэгъэхэп. К. Кондратьевым Iэгуаор кыфэмыубытэу хъагъэм ифагъ.

«Зэкъошныгъэр» пчъагъэм емызэгъэу бэрэ ыпэкIэ илгыгъ. З. Осмаевыр, Д. Павловыр, Р. Такълыыр, нэмыкIхэри гулэм хэтхэу «Биологым» икъэлапчъэ екIуштыгъэх, ау ухъумаглохэм ашлэклыхнэ алъэкIыштыгъэп. Къо-

нэ Амир ухъумаглокI кызэринэ-кIызэ тазыр ешлэлэм ихъагъ. Ухъумаглом шапхэр ыукъуи, А. Кьонэр ешлэлэм тыригъэфагъ. Судьяхэм язекIуакIэ а уахътэм кыдгъурылагъэп. Тазыр ешлэлэм Iэгуаор кырахыжы, метрэ 16-м нахъыбэкIэ пэчыжъэу тифутболист тазырыр ыгъэцэкIэн фаеу хуэгъэ.

Шыпкъэ, ешлэгъур заухым зэлуклагъум лъыплъэгъэ купым иунашъокIэ судьяхэу М. Шутовымрэ С. Майбородинымрэ 2 зырыз афагъэуцугъ. Ащ пае кьамыгъанэу «Биологым» 1:0-у ешлэгъур ыхыгъэу алытагъ.

Пресс-зэлуклэр

«Биологым» итренер шхъалэу Ю. Быковым зэрилъытагъэмкIэ, командэхэм футбол дахэ къагъэлъэгъуагъэп, стадионим изытет къягоуагъ. Тифутболистхэм зы нэбгыри къахигъэщыгъэп. «Биологым» шешлэгъэхэ Д. Губочкинымрэ Ф. Дворниковымрэ къащытхуэгъ.

«Зэкъошныгъэм» итренер шхъалэу К. Степанян судьяхэр кыуыгъэхэп, ар имылофэу ылытагъ. Бэрэ ыпэкIэ илызэ футбол дэгъу «Зэкъошныгъэм» кыгъэлъэгъоным лощ дишлэ зэрэшлоигъор хигъэунэфыкIыгъ.

Зэфэхъысыжь клэкл

Фэдз, Кошхъаблэ, нэмыкIхэм къарыкIыгъэхэр стадионим щытлэгъуэгъэх. Новокубанскэ щыпсэурэ Хъуажь Нурбый судьяхэр кыуыгъэх, пенальти агъэунэфын фэягъэу ылытагъ. «Зэкъошныгъэм» зы ешлэгъукIэ зыкIылэтыжыын ылэкIыштэп. Гугъэу илэр хэдгъэунэфыкIын. «Черноморец» — «Шъачэ» — 1:1, «Торпедо» — «Афыпс» — 0:0. Финалым «Зэкъошныгъэр» хэфэнымкIэ мэлылфэгъум и 3-м «Торпедэм» теклон фае. Зэлуклагъур Мыекъуапэ щыклошт. Ащ даклоу, «Краснодар-2-р» «Торпедэм» зыдешлэкIэ, Ермэлхъаблэ икомандэ зэлуклагъур ыхъын фае. Шъачэ икомандэ Крымскэрэ Прогрессрэ яфутболистхэм адешлэшт.

Зэхъыцагъэр ыкIи кыдэзыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ лощхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкыгъухэм адырялэ зэлхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын лощхэмкIэ, телерадиокезтынхэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышлэл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 582

Хэутыным узшыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шхъалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр

Мэшлэкъо Саид

Редактор шхъалэм игуадзэр — пшъэдэкIыжъ зыхырэ секретары Хъурмэ Хъусен

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛ Нурбый.